

Miroslava Dvořáková, Bájná zvířata v zrcadle raně novověké naučné literatury, České Budějovice 2023, 108 s. (Bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích)

Posudek oponenta bakalářské práce

Přestože s ohledem na současné tematické tendence výzkumu dějin raného novověku lze volbu námětu bakalářské práce Miroslavy Dvořákové jistě uvítat, s předloženým výsledkem bádání není možné úplně souhlasit. Celistvé uchopení zvoleného obrazu dvou bájných zvířat, jednorožce a fénixe, v zrcadle raně novověké naučné literatury vyžaduje od autorky daleko hlubší teoretické a metodologické znalosti interdisciplinárního charakteru, kterých nemůže studentka bakalářského programu prozatím dosáhnout. Pak nutně muselo dojít k tomu, že snaha a píle autorky zvítězila nad koncepcí bakalářské práce a představenými výsledky, které nepovažuji za odborně přínosné.

Miroslava Dvořáková provedla rozsáhlou heuristiku v podstatě všeho, kde předpokládala, že najde nějaké zmínky o dvou bájných zvířatech, která byla předmětem jejího výzkumu. Při studiu práce jsem měl občas pocit, že posuzuji kvalifikační spis z předmětu výpočetní technika, nikoliv historie (odkazy na elektronické zdroje zabírají čtyři a půl hustě popsaných stran!). Posbírané údaje autorka seřadila do kapitol v podstatě chronologicky, aniž by se pokusila o jejich interpretaci vůbec v nějakém kontextu výkladu. Jestliže chtěla sledovat obraz proměny obou bájných tvorů v dlouhé časové epoše (nebo „jen“ v raném novověku), měla u toho zůstat, nehromadit další fakta a heuristické poznatky důsledně interpretovat.

Z historického prosemináře přece autorka musí vědět, že postup historikovy práce, jehož znalost by měla v posuzované kvalifikační práci prokázat, se neskládá pouze z heuristiky. O tom, že právě teoretické ukotvení výzkumu a jeho koncept jsou nejslabší místa bakalářské práce Miroslavy Dvořákové, svědčí hned úvodní kapitola, v níž postrádám především teoretické vymezení pojmu raně novověká naučná literatura, k jejíž reflexi existuje dostatek odborných děl české provenience, s nimiž autorka nepracovala. Stejně tak jsem se v úvodních pasážích nedověděl nic o jejím metodologickém konceptu bádání. Jeho absenci, která se následně projevila v textu, nemůže nahradit nahodilý výčet metodologických přístupů, o nichž autorka slyšela, nebo jí byly letmo doporučeny. Předpokládám, že k těmto podstatným výhradám se autorka podrobně vyjádří v rozpravě při obhajobě spisu.

Když jsem si procházel pracně sestavenou obrazovou přílohu, již chválím, znovu jsem si uvědomil, že téma zatím přesahuje odborné schopnosti autorky. Shromáždění

ikonografických pramenů zobrazujících obě bájná zvířata vyžaduje přinejmenším uměleckohistorické vzdělání a letité badatelské zkušenosti umožňující sledovat kontext výkladu. Výhrady naopak nemám k formální stránce spisu, autorka píše srozumitelným jazykem, v zásadě bez chyb, pouze pár drobností jsem shledal v nedůsledně zkracovaných citacích a bibliografických záznamech.

Jelikož předložená bakalářská práce nepřekročila úroveň pouhé kompilace chronologicky seřazených poznatků prací heuristiky, neobsahuje vysvětlení klíčového termínu raně novověká naučná literatura, teoretický koncept a v zásadě žádný pokus o interpretaci, splnila nároky kladené na odbornou úroveň kvalifikačního spisu bohužel pouze částečně. Autorce nelze upřít snahu, nadšení pro objevování nového, ale tím to k mé lítosti končí. Také důrazně upozorňuji nejen autorku spisu, že tematicky užší (ale interpretačně hlubší) záběr bakalářských prací zpravidla přináší lepší výsledky než ambiciózní pokusy o uchopení širokého námětu, pro nějž student bakalářského programu nemůže být připravený!

Bakalářskou práci Miroslavy Dvořákové doporučuji k obhajobě, ale vzhledem k uvedeným výhradám zásadního odborného významu ji hodnotím pouze stupněm **d o b ř e**.

České Budějovice 16. srpna 2023

prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.